

ÉRKEZETT 2016. MÁJ. 12

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

23

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK 53.	
POLAISTONLÓM KÉZIRÓRATON	
Postán / Gyűjtőlédűba / Személyesen / E-mailen / Faxon	
Érkezett:	2016 -04- 27
PÉLDÁNY:	14
MÉ. LEKÖZÖLT:	KÖZTÜK:
24932/14 20	

Az ügy száma: Pfv.IV.20.430/2016/4.

A tanács tagjai: Dr. Baka András a tanács elnöke
Dr. Pataki Árpád elbádo bíró
Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes: Csabai Károly

A felperes képviselője: Dr. Nehéz-Posony Ügyvédi Iroda (1300 Budapest, Pf. 193.)

Az alperes(ek): Pallas Athéné Domus Animae Alapítvány (1014 Budapest, Úri u. 21.)

I. rendű

Pallas Athéné Domus Concordiae Alapítvány (1013 Budapest, Krisztina krt. 39.) II. rendű

Pallas Athéné Domus Scientiae Alapítvány (1054 Budapest, Kálmán Imre u. 20.) III. rendű

Az alperes(ek) képviselője: Dr. Halápi Dóra ügyvéd (1075 Budapest, Asbóth u. 22.)

A per tárgya: közérdekű adat kiadása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél/felek: I-II-III. rendű alperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.677/2015/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 8.P.24.932/2014/14.

Rendelkező rész

– A Kúria a jogerős ítéletnek felülvizsgálati – és csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

– A peres felek felülvizsgálati eljárású költségüket maguk viselik.

Az ítélet ellen felülvizgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A Magyar Nemzeti Bank (MNB) a Pallas Athéné Közgondolkodási Program keretében alapította 2013. december 16-án az I. rendű, 2014. március 19. napján a II. és III. rendű alperesi alapítványokat. Az alapítványok alapító okirata rögzítette az alapítványok céljait, amelynek érdekében intézményeket működtetnek, nemzetközi kapcsolatokat tartanak fenn, szervezési, oktatási, ismeretterjesztő és kutatási feladatokat látnak el, ösztöndíj rendszert hoztak létre. Az alapító okiratok rögzítették az MNB által rendelkezésre bocsájtott vagyont.

A kereseti kérelem (kérelmet) és az alperes(ek) védekezése

- [2] A felperes 2014. szeptember 26-án elektronikus adatigénylással fordult az alperesekhez, amelyre nem kapott választ. Ezt követően a törvényes határidőben előterjesztett keresetében arra kérte kötelezni az alpereseket, hogy közöljék az általuk kiírt és az adatkérés napjáig elbírált pályázatok nyerteseinek nevét, az elnyert összegeket, a megjelölt célokat és másolatban adják ki a pályázatok elbírálását megalapozó valamennyi dokumentumot.
- [3] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Nem vitatták, hogy a kért adatokat kezelik, de álláspontjuk szerint azok nem közérdekűek vagy közérdekből nyilvános adatok, mert az alperesek közfeladatot vagy átruházott állami, önkormányzati feladatot nem látnak el, az államháztartás alrendszerével nincsenek kapcsolatban. Az alperesek álláspontja szerint vagyonuk elkülönül az MNB vagyonától; az közpénz jellegét elvesztette.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az alperesek nem kötelezhetőek a kezelésükben lévő és tevékenységükre vonatkozó pályázati adatok kiadására, mert az alperesek nem minősülnek egyéb közfeladatot ellátó szervezetnek. Az elsőfokú bíróság szerint az alperesek feladata az alapító okiratban megfogalmazott szándék szerint a közösség érdekében álló, de nem az információs önrendelkezési jog és információs szabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (továbbiakban: Infotv.) szerinti közfeladat. Az elsőfokú bíróság szerint nem teszi közfeladattá az alperesi célkitűzéseket és a közfeladat ellátóivá az alpereseket az sem, hogy alapítójuk az MNB önmagában az Infotv. szerint állami feladatot ellátó szerv.
- [5] Az elsőfokú bíróság szerint nem alapozható a megismerési igény az Infotv. 27. § (3) és (3/a) bekezdéseire sem. Álláspontja szerint ugyan az MNB-től a tevékenységével összefüggő adatok bizonyos törvényi korlátok között az Alaptörvény 39. § (2) bekezdése, az Infotv. 26. § (1) bekezdése és a 27. § (3) bekezdése szerint követelhetőek, azonban ez nem terjed ki az alperesekre. Az MNB-nek ugyan van kapcsolata az államháztartással és a költségvetéssel, de az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény szerint nem sorolható a költségvetés központi alrendszerébe. Az alperesek és az MNB kapcsolata legfeljebb pénzügyi jellegűnek tekinthető, arra is figyelemmel, hogy alapítvány az alapító érdekében nem hozható létre. A konkrét esetet úgy minősítette, hogy az alperesi alapítványok az alapítótól elkülönült, saját szervezettel bíró jogi személyek, akik részére vagyonátadás történt, az önállósult vagyontömeg pedig közfeladat ellátását nem érinti. Az elsőfokú bíróság arra az álláspontra

Pfv.IV.20.430/2016/4.

helyezkedett, hogy az alapító és az alapítványai érdekeket illetően is elkülönülnek és a speciális viszonyukra tekintettel a juttatott vagyon további sorsa a pénzügyi alapjogviszonnyal összefüggő kérdés. A pályázatok elbírálását megalapozó dokumentumok iránti igény tekintetében külön is kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy a kérelem olyan mértékben határozatlan, amely marasztalás esetén a végrehajthatóságot gátolná.

- [6] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és kötelezte az I.-II. és III. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül elektronikus úton adják ki az általuk 2014. szeptember 26. napjáig elbírált győztes pályázatok tekintetében a nyertesek nevét a természetes személyek kivételével, továbbá a pályázati célokra és az elnyert összegekre vonatkozó adatokat. Az elsőfokú perkoltségról úgy rendelkezett, hogy felmerült költségeiket a felek maguk viselik. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú ítélet úgy rendelkezett, hogy a másodfokú eljárással felmerült költségeiket a felek maguk viselik.
- [7] A jogerős ítélet az Infotv. 26. § (1) bekezdésében írt egyéb közfeladatot ellátó szerv fogalmát az elsőfokú bíróságtól részben eltérően, tágabban értelmezte, figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkére, amely a jogszabályok értelmezésének általános alapelvét tartalmazza. A jogerős ítélet kiemelt jelentőséget tulajdonított annak, hogy az alperesek a közösség érdekét, céljait szolgáló hosszú távú feladatokat látnak el és ezt kizárólag állami vagyonból, illetve közpénzből juttatott vagyonból oldják meg.

A Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény alapján részletesen elemezte az MNB feladatait, különös tekintettel azon rendelkezésekre, amely szerint az MNB a feladataival és elsődleges céljával összhangban hozhat létre alapítványt; Rámutatott arra, hogy a jegybank részt vállal a pénzügyi, közgazdasági és a banki kultúra fejlesztésében, az ilyen irányú oktatás, kutatás feladatában. Az alperesek alapító okirataiban pedig a meghatározott célok és a tevékenységek éppen ezt hivatottak elősegíteni. Az alperesek alapító okiratainak vizsgálatával megállapította, hogy azok ténylegesen egybevágóak a jegybank által végezhető közfeladatokkal. Az alapító okiratok pedig kifejezetten utalnak arra, hogy az alapítványok/a céljaik megvalósítása érdekében együttműködnek a hasonló közfeladatot ellátó állami, civil szervezetekkel, alapítványokkal, közalapítványokkal.

- [8] A másodfokú bíróság kiemelten utalt az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésére, arra, hogy , a közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adatnak minősülnek. Külön kiemelte a jogerős ítélet azt, hogy miután az MNB közvagyonot kezel és közfeladatot lát el, maga is közfeladatot ellátó szervnek minősül. A jogerős ítélet szerint az átláthatóságot az MNB által alapított alpereseknek is biztosítaniuk kell, mert közpénzből származó vagyonnal gazdálkodnak. Abból a körülményből, hogy az Alaptörvény a Magyar Nemzeti Bankról szóló szabályokat a „Közpénzek” alfejezetben helyezte el, egyértelműen következik, hogy az MNB vagyonára, gazdálkodására a közpénzek és nyilvánosságuk szabályai vonatkoznak.
- [9] Kiemelten rögzítette a jogerős ítélet azt, hogy az MNB közpénznek minősülő vagyonából alapított alperesek részére juttatott vagyon annak forrására tekintettel az átadással egyidejűleg nem veszítette el közpénzi jellegét. Magánjogi eszközökkel történő alapítvány-alapítás nem vonja ki az Alaptörvényben rögzített átláthatóságot. Összességében a jogerős ítélet megállapította, hogy alperesek közfeladatot látnak el, közpénzzel gazdálkodnak, ezért az Infotv. 26. § (1) bekezdése szerint tevékenységükkel kapcsolatos közérdekű adatokat kiadni kötelesek

- [10] A jogerős ítélet megállapította, hogy a pályázatok nyerteseinek nevére, a pályázati célok megjelölésére, illetve az elnyert összegekre vonatkozó adatkérés egyértelmű és teljesíthető, annál is inkább, mert a kért adatok nem vitatottan az alperesek kezelésében állnak. Ha azonban a pályázó természetes személy, akkor a neve olyan információnak minősül, amely az érintettel kapcsolatba hozható és abból a pályázó beazonosítható és róla a többi kért adattal összekötve következtetés vonható le. Ebből következően a jogerős ítélet szerint a személyes adatnak minősül, és ezen okból csak az érintett hozzájárulása, illetve jogszabály rendelkezése alapján hozható nyilvánosságra. A jogerős ítélet azt állapította meg, hogy az érintettek hozzájárulását a felperes nem bizonyította, miként az sem volt megállapítható, hogy lenne olyan kifejezett jogszabályi rendelkezés, amely a személyes adatok közzétételét lehetővé tenné.
- [11] A jogerős ítélet egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy hiányzott a kellő határozottságú kérelem abban a vonatkozásban, hogy melyek lennének a „pályázatok elbírálását megalapozó minden dokumentum” fogalom alá vonható iratok. Ebben a körben arra a következtetésre jutott a jogerős ítélet, hogy ez a kereseti kérelem nem felel meg az egyértelműség és a határozottság követelményének, az általános és tág megfogalmazás alapján az így kiadni kért adatok köre nem volt beazonosítható. Ezért ezen adatok kiadását jogszerűen tagadták meg az alperesek, ugyanakkor a pályázatok nyerteseinek neve (a természetes személyes kivételével), a pályázatban megjelölt célok és a pályázatokban elnyert összegek tekintetében a közfeladatot ellátó alperesek közpénz kezelőiként kötelesek adatot szolgáltatni a törvényes határidőben előterjesztett kérelmek nyomán.

A felülvizsgálati kérelem és csatlakozó felülvizsgálati kérelem

- [12] A jogerős ítélet ellen az alperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, a felperes pedig csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel élt. Az alperesek álláspontja szerint a jogerős ítélet megsértette az Infotv. 3. § 5. pontját és 26. § (1) bekezdését az új Ptk. 3:378. § és 3:397.§-át, a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény 162.§.(2) és 170.§.(3) bekezdését, az Alaptörvény 36. és 37. §-át, valamint 39. § (2) bekezdését, az államháztartásról szóló törvény 3.§.(2) bekezdését. A felülvizsgálati kérelem álláspontja szerint már az MNB esetében is vitatható, hogy az jogi értelemben közpénzzel gazdálkodik, de az alpereseknél ez az állapot egészen biztosan nem áll fenn. A felülvizsgálati kérelem szerint az Alaptörvényből sem vonható le ezzel ellentétes következtetés. A Magyar Nemzeti Bank vagyona elkülönül az alperesek vagyonától, az juttatással kikerül az MNB saját vagyonának köréből, azzal a továbbiakban már nem rendelkezhet és a törvény értelmében az alapítónak nem is lehet meghatározó befolyása az egyes alapítványokra.
- [13] Az alperesek szerint az alapítványok nem minősülnek egyéb közfeladatot ellátó szervezetnek. Előadták, hogy a közfeladat fogalmára nincs jogszabályi definíció, az alperesek céljai, feladatai ugyan nem lehetnek ellentétesek az MNB feladataival, illetve céljaival, azt hivatottak ugyan elősegíteni, de ez még nem jelenti azt, hogy az alperesek jogi értelemben közfeladatot látnak el. A felülvizsgálati kérelem szerint el kell különíteni a közfeladat fogalmát a közcélú tevékenységtől, mert míg az előbbi állami és önkormányzati feladatkörbe tartozó, jogszabályban rögzített feladatokat jelent, szigorú feltételek által körülhatároltan, az utóbbi olyan tevékenységet jelöl, amely személyek csoportja által a csoportnál tágabb közösség érdekében végzett tevékenységet jelent – más, a közösségbe tartozó személyek érdekeinek sérelme nélkül. Összességében előadta, hogy az alperesek nem látnak el közfeladatot, vagyonuk nem tekinthető közvagyonnak, illetve nemzeti vagyonnak, így az alperesekre nem

Pfv.IV.20.430/2016/4.

terjed ki az Infotv. hatálya, a kért adatok nem minősülnek sem közérdekű adatnak, sem pedig közérdekből nyilvános adatnak, így azok kiadására az alperesek jogszerűen nem kötelezhetőek.

- [14] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokai alapján. A csatlakozó felülvizsgálati kérelmében a felperes kérte a jogerős ítélet részben történő megváltoztatását oly módon, hogy az általa kért adatok kiadását a Kúria a személyes adatokra is kiterjedően rendelje el. A csatlakozó felülvizsgálati kérelem érvelése szerint elsődlegességet élveznek az Alaptörvény alapján az átláthatósághoz fűződő érdekek és az adatok attól függetlenül közérdekűek, hogy egyébként személyes adatot is képeznek vagy sem. A felperes kifejtett jogi álláspontja szerint analóg módon alkalmazni kell az Infotv. 27. § (3) bekezdésének az üzleti titokkal kapcsolatos rendelkezéseit, vagyis az adatbirtokosnak meg kell hajolnia a közvagyon esetében történő gazdálkodás esetében az elszámoltathatóság igénye előtt, amely megelőzi a személyes adatok védelméhez fűződő jogot. A felperesi felülvizsgálati érvelés szerint a közérdekű adat nyilvánossága az elsődleges pl. az üzleti titokhoz képest, akkor ez a magánszemély esetén is elsődlegességre utal, és az elszámoltatás iránti igényt megelőzi a személyes adatok védelmét az Alaptörvény értelmezési alapelvének is ez felel meg.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [15] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet és a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet nem találta alaposnak az alábbiak szerint.

A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A jelen esetben a jogerős ítéletnek a pályázatok elbírálását megalapozó minden dokumentum kiadása iránti igényt elutasító rendelkezése felülvizsgálati kérelem hiányában nem volt vizsgálható.

- [16] Az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése értelmében mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. A „Közpénzek” fejezetben elhelyezett 39. cikk (2) bekezdése értelmében a közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adatok. A 41. cikk (1) bekezdése szerint a Magyar Nemzeti Bank Magyarország központi bankja. A Magyar Nemzeti Bank sarkalatos törvényben meghatározott módon felelős a monetáris politikáért. Az Alaptörvény 28. cikke értelmében a bíróság a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezi. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő erkölcsös és gazdaságos célt szolgálja.
- [17] A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (továbbiakban: Mnbtv.) 162. (2) bekezdése szerint az MNB feladataival és elsődleges céljával összhangban, többségi tulajdonában álló gazdasági társaságot alapíthat vagy alapítványt hozhat létre. A 170. § (3) bekezdése értelmében az MNB által kiszabott bírságból származó bevétel közzgazdasági, pénzügyi szakember képzés elősegítésére, támogatására [a) pont], közzgazdasági, pénzügyi,

Pfv.IV.20.430/2016/4.

valamint interdiszciplináris kutatások elősegítésére, támogatására [b) pont], a pénzügyi kultúra erősítésére, terjesztésére, a pénzügyi tudatosság fejlesztésére, valamint ezen célok elősegítésére, így különösen a kapcsolódó oktatási és kutatási infrastruktúra fejlesztésére [c) pont], alapítványi támogatásra [d) pont], valamint karitatív célra [e) pont] fordítható.

- [18] Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 1. §-a értelmében e törvény célja az adatok kezelésére vonatkozó alapvető szabályok meghatározása annak érdekében, hogy a természetes személyek magánszféráját az adatkezelők tiszteletben tartásuk, valamint a közügyek átláthatósága, a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez és terjesztéséhez fűződő jog érvényesítésével megvalósuljon. A 3. § 2. pontja értelmében személyes adat az érintettel kapcsolatba hozható adat – különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret – valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés. A 3. § 5. pontja szerint közérdekű adat az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatok ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat. Az 6. pont értelmében közérdekből nyilvános adat a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli.
- [19] Az Infotv. 26. § (1) bekezdése értelmében az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot – az e törvényben meghatározott kivételekkel – arra irányuló igény alapján bárki megismerhesse. A jelen esetben az önmagában nem volt vitatott, hogy a pályázatokkal kapcsolatos adatokat az alperesek kezelik, az sem, hogy a felperes az adatok kiadását a törvényes határidőben igényelte. Az Infotv. 27. § (3) bekezdése szerint nem minősül üzleti titoknak a központi és a helyi önkormányzati költségvetés, illetve az európai uniós támogatás felhasználásával, költségvetést érintő juttatással, kedvezményrel, az állami és önkormányzati vagyon kezelésével, birtoklásával, használatával, hasznosításával, azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével, az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével kapcsolatos adat, valamint az az adat, amelynek megismerését vagy nyilvánosságra hozatalát külön törvény közérdekből elrendeli.
- [20] A peres felek álláspontjára figyelemmel a Kúriának alapvetően abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az alperesek az Infotv. hatálya alá tartozó (egyéb) közfeladatot látnak-e el, illetve tevékenységük során közpénzekkel gazdálkodnak-e, vagy sem. Az alperesek álláspontja szerint az MNB által jogszerűen létrehozott alperesi alapítványok önálló jogi személyiséggel, az alapító vagyonától teljesen elkülönülő saját vagyonnal rendelkeznek, amely „elveszítette közpénz jellegét”, ráadásul az általuk elvégzett feladatok jogilag nem minősülnek közfeladatnak. A felperes szerint viszont az alperesek egyértelműen közpénzzel gazdálkodnak, anyagi forrásaik a nemzeti vagyon részét képezik, ezért az erre vonatkozó adatok az Alaptörvény és az Infotv. alapján is közérdekű adatnak minősülnek.

- [21] A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény sarkalatosnak minősülő 7. §-a kimondja, hogy a nemzeti vagyon alapvető rendeltetése a közfeladat ellátásának biztosítása, amelynek érdekében a nemzeti vagyont átlátható, hatékony és költségtakarékos módon kell működtetni. Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 5. § (1) bekezdése értelmében közérdekből nyilvános minden, az állami vagyonnal való gazdálkodásra és az azzal való rendelkezésre vonatkozó, közérdekű adatnak minősülő adat. Ezen törvény arra ad lehetőséget, hogy külön törvény bizonyos adatoknak nyilvánosságát korlátozza. Az 5. § (2) bekezdése értelmében állami vagyonnal gazdálkodó vagy azzal rendelkező szerv vagy személy a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény szerint közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek minősül.
- [22] Az Alkotmánybíróság számos esetben foglalkozott a közérdekű adatigénylés alkotmányos alapkérdéseivel és többszörösen megerősítette azt, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez való jog alkotmányos alapjog, és mint a kommunikációs alapjogok egyik nevesített joga ugyan nem korlátozhatatlan alapjog, de a szabad véleménynyilvánításhoz való jog gyakorlásának egyik feltételeként és annak részeként kitüntetett alkotmányos védelemben részesül. Az információs szabadságot korlátozó rendelkezéseket megszorítóan kell értelmezni, mert az információs szabadság, a közhatalom gyakorlásának nyilvánossága, az állam és a végrehajtó hatalom tevékenységének átláthatósága, ellenőrizhetősége feltétele a bírálhatóság jogának, a kritika szabadságának, a szabad véleménynyilvánításnak. Ez az alapjog tehát – az alkotmányos korlátok megítélésével összefüggésben – legalább annyi alkotmányos védelmet élvez, mint az „anyagjog”, a véleménynyilvánítás szabadsága. A nyílt, áttetsző és ellenőrizhető közhatalmi tevékenység általában az állami szervek és a végrehajtó hatalom nyilvánossága előtti működése, a demokratizmus egyik alapköve, a jogállami államberendezkedés garanciája. A nyilvánosság próbája nélkül az állampolgáraitól „elidegenedett gépezetté”, működése kiszámíthatatlanná, előreláthatatlanná, kifejezetten veszélyessé válik, mert az állam működésének átláthatatlansága fokozott veszélyt jelent az alkotmányos szabadságjogokra [34/1994. (VI. 24.) határozat, 12/2004. (IV. 7.) AB határozat].
- [23] Azt is megállapította az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény az alapjog szinte változtatás nélküli átvételével a korábbi alkotmánybírósági gyakorlat által kimunkált elvi tételek fenntartása mellett döntött. Az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése kifejezetten megjeleníti a közérdekű adatként történő minősítés célját: az átláthatóság és a közélet tisztasága elvének biztosítása. Ez az elv nemcsak a közpénzek és a nemzeti vagyona vonatkozó, hanem általában véve a közfeladatok ellátásával összefüggő adatok kezelése szempontjából is irányadó [21/2013. (VII. 19.) AB határozat]. Egy konkrét ügy kapcsán az Alkotmánybíróság elvi jelentőséggel rögzítette azt is, hogy nem csupán az Infotv., hanem az Alaptörvény rendelkezései alapján is vizsgálendő, hogy az alapjog érvényesülése szempontjából ki minősül az adatnyilvánosság biztosítására köteles közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek [25/2014. (VII. 22.) AB határozat]. Ilyen tágabb alkotmányos összefüggésben szükséges tehát vizsgálni azt, hogy az alperesek is ebbe a körbe tartoznak-e.
- [24] Az Alkotmánybíróság a 3026/2015. (II. 9.) AB határozatban külön is megállapította, hogy az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdéséből – különösen annak utolsó mondatából – egyértelműen következik, hogy a közérdekű adatszolgáltatás kötelezettsége nem függvénye annak, hogy a közérdekű adatot birtokló szervezet milyen szervtípusra tartozik, milyen tulajdonban van, milyen tevékenységet folytat. A közérdekű adatszolgáltatásra irányuló kötelezettséget önmagában megteremti az a tény, hogy a szervezet közérdekű adatot birtokol.

- [25] A Magyarország által aláírt, illetve a magyar jog részévé tett nemzetközi egyezmények is egyértelműen a közérdekű adatok nyilvánosságának szükségességét hangsúlyozzák, különös tekintettel a közpénzekkel való gazdálkodásra. A jelen esetben a sajtó egyik munkatársa igényelte az adatok közzétételét. Következtes és egyértelmű az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) gyakorlata, hogy a sajtónak kitüntetett szerepe van abban, hogy a közügyek intézése, a közpénzek felhasználása társadalmi kontroll mellett történjék.
- [26] Az Alkotmánybíróság előbb kifejtett gyakorlata meghatározóan támaszkodik a Magyarország által ratifikált és a magyar jog részévé tett nemzetközi egyezményekre, elsősorban az Emberi Jogok Európai Egyezményére. Az Egyezmény és annak a strasbourgi bíróság által folytatott gyakorlata az 1976-os (Handyside) ügytől kezdődően következetesen megkülönböztetett védelemben részesíti a véleménynyilvánítás szabadságát, amelynek része az információhoz való jog. Az információhoz való jog a polgár, és megkülönböztetetten a sajtó joga arra, hogy a társadalmat kifejezetten érintő kérdésekről, a közügyekről, így a közpénzek felhasználásáról információt kapjon, hogy ezáltal eleget tehessen tájékoztatási kötelezettségének. Ez a jog csak kivételesen korlátozható, ugyanakkor a korlátozásokat egyrészt szűken kell értelmezni, másrészt az esetleges korlátozásokat meggyőzően kell indokolni. A korlátozások vonatkozásában az államnak különösen szűk mozgásteret van akkor, amikor az a korlátozás politikai kérdéseket vagy a közérdeklődésre számot tartó témákra, kérdésekre vonatkozik, beleértve a közpénzek ésszerű, takarékos felhasználását is.
- [27] Mindezekre figyelemmel a Kúria egyetértett a jogerős ítéletben kifejtett azon állásponttal, hogy az egyéb közfeladatot ellátó szerv fogalmát az elsőfokú bíróságnál tágabban kell értelmezni, és kiemelt jelentőséggel bír az, hogy az alperesek a közösség érdekét, céljait szolgáló feladataikat kizárólag az állami vagyontól, illetve közpénzből juttatott vagyontól oldják meg. A jogerős ítélet helytállóan értékelte a Magyar Nemzeti Bank feladatait az MNB törvény alapján, ezekből okszerűen volt megállapítható: az alapítványok feladatai egybevágnak az MNB feladataival, az alapítványok nem vitatható módon közérdekű feladatokat látnak el.
- [28] Miután az alperesek nem vitatottan az MNB közpénznek minősülő vagyonából kerültek megalapításra, vizsgálni kellett azt a kérdést, hogy ez a közpénz az alapítványokhoz való rendelést ugyan elvesztette-e. Az MNB-re az általános szabályok mellett ugyan vonatkoznak speciális rendelkezések, de alapvetően érvényesülnek a közpénzekre és nyilvánosságukra vonatkozó rendelkezések is. A Kúria szerint a jogerős ítélet helytállóan, jogszabálysértés nélkül jutott arra a következtetésre, hogy az alperesi alapítványok magánjogilag ugyan valóban elkülönülnek az MNB-től, de ez a részükre juttatott közpénz „jellegét” nem változtatja meg, a felhasznált vagyont nem vonja ki a részletesen ismertetett, Alaptörvényben rögzített, átláthatósági szabály alól.
- [29] Összességében a jogerős ítélet helytállóan állapította meg: Az MNB egyes feladatai (szakember-képzés, kutatások támogatása) egészben vagy részben való átvállalása oly módon, hogy az ehhez szükséges források biztosítása közpénzből történt, az alperesek részéről külön jogszabályban nem definiált közfeladat elvégzését jelenti. Alapjogi szempontból az alperesek a közérdekében (közgazdasági, pénzügyi, bankszakmai közösség, és ezáltal közvetve az egész társadalom érdekében) látnak el feladatokat, ezért a Kúria álláspontja szerint is egyéb közfeladatot ellátó szervnek minősülnek, kiterjed rájuk az Infotv. 26. §-ának hatálya, különös figyelemmel a közpénzzel való gazdálkodás tényére is. Általánosságban is megállapítható, hogy a közfeladatot ellátó szerv által közfeladatok ellátására létrehozott civil szervezet maga

Pfv.IV.20.430/2016/4.

is közfeladatot ellátó szervnek minősül, így a kezelésében lévő és a tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett adatok közérdekű adatnak minősülnek. Ugyanezen jogi álláspontot foglalta el az NAIH elnöke az Mnbvt. tervezett módosítása kapcsán az Országgyűlés Törvényalkotási bizottságának megküldött állásfoglalásában.

- [30] A Kúria nem találta alaposnak a felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmét sem. Ebben a felperes azt kérte, hogy a Kúria a kért adatok kiadását a személyes adatokra is kiterjedően rendelje el. Kérelmét alapvetően azzal indokolta, hogy önmagában az a körülmény, hogy az állami vagyontól nem egy jogi személy, hanem magánszemély részesül, nem szünteti meg a közösségnek a közvagyonnal való elszámoltatás iránti igényét, és nem is teremt olyan okot, amely az elszámoltatás iránti igény elé helyezné kérelmét. A felperes érvelése szerint a jogalkotó célja szerint a közvagyon bármely felhasználójának – így a magánszemélyeknek is – tűrniük kell, hogy a közvagyon felhasználásának ténye és személyazonosságuk a nyilvánosság számára megismerhető legyen.
- [31] A Kúria szerint a jogerős ítélet ebben a körben okszerűen és helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a természetes személy neve olyan információ az érintett személlyel kapcsolatba hozható, az esetleges magánszemély pályázó személye beazonosítható és a róla kért többi adattal összekötve következtetés vonható le, hogy a természetes személy pályázók neve személyes adatnak minősül, amely az Infotv. 5. § (1) bekezdése alapján csak az érintett hozzájárulásával, illetve jogszabály rendelkezése alapján hozhatók nyilvánosságra. Helytállóan állapította meg a jogerős ítélet azt, hogy nincs olyan kifejezett jogszabályi rendelkezés, amely ennek a személyes adatnak közérdekből való nyilvánosságát elrendelné. A felperes által a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben ebben a vonatkozásban megjelölt Infotv. 27. § (3) bekezdése sem tartalmaz ilyen felhatalmazást és a kifejezett rendelkezés hiánya – ha a rendelkezés szükségességét jogszabály kifejezetten előírja – pusztán jogértelmezéssel, illetve az Alaptörvény 28. cikkére való utalással pótolható. Az Infotv. korábban idézett 3. § 5. pontja a személyes adatokat kifejezetten kiemeli a közérdekű adatok köréből és a bírói gyakorlat is ennek megfelelően alakul. A Kúria szerint ezért a jogerős ítélet ezt a kereseti kérelmet megalapozottan utasította el.
- [32] Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta. Az alperesek felülvizsgálati kérelme és a felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmet egyaránt sikertelen volt, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a Kúria úgy rendelkezett, hogy a peres felek a felülvizsgálati eljárással kapcsolatos költségeiket maguk viselik. Az eljárás az illetéktörvény 57. § o) pontja alapján illetékmentes.

A döntés elvi tartalma

- [33] Közpénzből működő szervezet által, közfeladatai ellátásával kapcsolatos tevékenységének támogatására létrehozott alapítvány ugyancsak egyéb közfeladatot ellátó szervezetnek minősül, a részére juttatott közpénz nem veszi el ezen jellegét, az ezen módon létrehozott és anyagiakkal ellátott alapítvány közpénzek felhasználásával, illetve a közfeladat ellátásával kapcsolatos adatokat közérdekű adatként, erre irányuló kérelem esetén köteles kiadni az átláthatóság és az ellenőrizhetőség elvére is figyelemmel.

Az alkalmazott jogszabályok

Pfv.IV.20.430/2016/4.

- [34] Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdés, 28. cikk, 38. cikk, 39. cikk (2) bekezdés, Infotv. 1. §, 3. § 2., 5. és 6. pont, 26. § (1) és (2) bekezdése, 27. § (3) bekezdése, 2013. évi CXXXIX. törvény 162. § (2) bekezdése és 170. § (3) bekezdése, 2007. évi CVI. törvény 5. § (1) és (2) bekezdése, 2011. évi CXCVI. törvény 7. §-a, Pp. 81. § (1) bekezdése, 275. § (3) bekezdése.

Budapest, 2016. március 30.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

AM

írnök

